

**Programa BRÚIXOLA:
Orientació, acompanyament i
suport psicosocial i jurídic per
a famílies vulnerables i amb
risc d'exclusió social**

**Elvira Méndez Méndez
Directora General
Associació Salut i Família**

Associació Asociación
SALUT y FAMILIA

CaixaForum Barcelona, 17 de Desembre 2019

QUÈ ÉS EL PROGRAMA BRÚIXOLA?

EL PROGRAMA BRÚIXOLA ÉS UN SERVEI D'ORIENTACIÓ I SUPORT JURÍDIC I PSICOLÒGIC

- Ofereix orientació jurídica i suport psicològic per a la vida personal i familiar a dones i homes de tots els orígens.
- Ofereix atenció jurídica i psicològica, gratuïta, individual i confidencial.
- Actua de laboratori d'observació i avaluació de les necessitats interculturals i canvis socials i detecta les tendències/necessitats emergents als àmbits jurídic i psicosocial.
- El Programa Brújula funciona ininterrompudament des de fa nou anys (2009-2018).

FUNCIONAMENT PROGRAMA “BRÚIXOLA”

VISITES INDIVIDUALS PROGRAMADES

- Cita prèvia: Calendari molt àgil.
- Horaris amples.
- Clima de confiança.
- Interrelació entre advocades i psicòloga.
- Màxim de tres visites gratuïtes.
- Els procediments administratius es porten a terme per les pròpies beneficiàries un cop rebuda l'orientació/suport.

EQUIP HUMÀ

- **2 Advocades** expertes en dret de família i d'estrangeria.
- **1 Psicòloga** amb experiència en dones vulnerables.
- **Mediadores** interculturals.
- **Coordinació** operativa.
- **Direcció** tècnica.

EL CONTEXT SOCIOFAMILIAR INDUEIX VULNERABILITAT

- ◆ Les xarxes familiars i socials de les dones acostumen a ésser molt insuficients per a cobrir les necessitats personals i la criança dels menors.
- ◆ Les xarxes familiars i socials són homogènies culturalment i poc ramificades el que reforça la circulació de rumors, els estereotips i una manca d'informació contrastada.
- ◆ Les cultures de tots els orígens culpabilitzen a les dones dels problemes que sorgeixen al llarg del cicle de la vida familiar i alhora són les dones qui busquen ajut.
- ◆ La sobrecàrrega de feina de la casa, de la criança i del treball remunerat reforça que les dones i les seves famílies visquin en situacions d'aïllament social i coneguin poques característiques de la cultura de la societat d'acollida.

ORIENTACIÓ JURÍDICA ALS ÀMBITS PERSONAL I FAMILIAR

Quan les dones de tots els orígens i posicions socioeconòmiques coneixen els seus drets i saben com fer-los servir poden triar millor:

- Quins aspectes de les seves vides poden canviar si ho desitgen.
- Com fer-se respectar en situacions de conflicte familiar.
- Com resoldre les situacions de conflicte familiar de forma favorable per a elles i els/les seus/ves fills/es.

ORIENTACIÓ JURÍDICA

• Orientació jurídica als àmbits personal i familiar

Quan les dones de tots els orígens i nivells socioeconòmics coneixen els seus drets i saben com utilitzar-los poden escollir millor:

- Quins aspectes de la seva vida familiar poden canviar si ho desitgen.
- Com fer-se respectar en situacions de conflicte familiar.
- Com resoldre les situacions de conflicte familiar de forma favorable per a elles i els seus/ves fills/es.

S'ofereix orientació i suport a dones que es troben en:

Situacions de canvi:

- Reagrupament familiar. Tràmits administratius i requisits.
- Drets de la dona.
- Circulació transnacional de menors.

Situacions de conflicte:

- Separació, divorci i guarda i custòdia.
- Règim de visites i pensions d'aliments per a menors.
- Violència de parella.

ORIENTACIÓ JURÍDICA

SITUACIONS DE CANVI

- **PROCESSOS DE SEPARACIÓ I DIVORCI ENTRE PARELLES ESTRANGERES, PARELLES MIXTES.**
- **SITUACIONS DE VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES PER PART DE LA PARELLA INTIMA.**
- **PROCESSOS DE FILIACIÓ ENTRE PROGENITORS ESTRANGERS I PARELLES BICULTURALS.**
- **CIRCULACIÓ TRANSNACIONAL DE MENORS.**
- **PROCESSOS DE REAGRUPACIÓ FAMILIAR DE PERSONES ESTRANGERES.**
- **SOL.LICITUD D'AJUTS I ALTRES RECURSOS.**

ORIENTACIÓ JURÍDICA

SITUACIONS DE CONFLICTE

PROCESSOS D'AUTORITZACIÓ DE PERMISOS DE RESIDÈNCIA I RENOVACIONS

PROCESSOS DE SOL.LICITUD DE PROTECCIÓ INTERNACIONAL I LES SEVES CONSEQÜÈNCIES.

CONDICIONS D'ACCÉS I ADJUDICACIÓ D'HABITATGE SOCIAL: CONSORCI D'HABITATGE.

ACCÉS A L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA A CATALUNYA

PROCESSOS DIVERSOS D'ESTRANGERIA.

SUPORT I ORIENTACIÓ PSICOSOCIAL A DONES I FAMÍLIES VULNERABLES

Suport psicològic per a la vida personal i familiar

Quan les dones de tots els orígens i nivells socioeconòmics reben suport psicològic per a poder aclarir i ordenar-se les seves pròpies idees i pensar en el que més els hi convé, poden afrontar millor:

- Molts dels canvis que succeeixen a les seves vides.
- Com negociar amb la seva parella i/o famílies les diverses formes de combinar treball i vida familiar.
- Els conflictes familiars i de parella evitant aïllar-se, culpar-se o bloquejar-se.

S'ofereix suport i orientació psicosocial a dones que es troben en:

Situacions de canvi:

- Criança dels fills/es menors de tres anys.
- Convivència amb fills/es adolescents.
- Mares soles.
- Reagrupament familiar de parella i/o fills/es.
- Conciliació de la vida familiar i laboral.

Situacions de conflicte:

- Separació i divorci.
- Abandonaments i ruptures de parella.
- Violència de parella.

XARXA D'ORGANITZACIONS COL.LABORADORES

- Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.
- Associació per a les Nacions Unides a Espanya (ANUE).
- Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIADS)
- Consolats de Veneçuela, Bolívia, Equador, Marroc i República Dominicana.
- ACESOP. Associació Cultural Educativa i Socialoperativa de Dones Pakistanís.
- Fedelatina.
- CITE (Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers).
- SAIER (Servei d'Atenció a l'Immigrant i Refugiat).
- Asociación Salvadoreña en Cataluña
- Entitats de la Federación de Asociaciones Peruanas de Barcelona
- Grup de Dones Bolivianes.
- Centres de Serveis Socials del Barcelona.
- Centres d'Atenció Primària de Salut de Barcelona. Servei Català de la Salut.
- XESAJE. Xarxa d'Entitats Socials d'Assessoria Jurídica per a Estrangers de l'Ajuntament de Barcelona.
- Programes de Reagrupament Familiar de l'Ajuntament de Barcelona.
- Consell Municipal d'Immigració de l'Ajuntament de Barcelona
- Centre Euro-Àrabe de Catalunya.
- Fundació IBN Battuta
- Associació In Via.
- SOS Racisme Catalunya.
- Associació de Famílies Monoparentals.
- Creu Roja Barcelona.
- Fundación Atenea.
- Cruz Roja Española.
- Unión de Asociaciones de Familias (UNAF).
- Asociaciones de Mujeres Bolivianas Libélulas.
- Asociación Asapecha

ACTIVITAT DESENVOLUPADA 2018

- Orientació jurídica : 1.167 casos.
- Suport psicosocial: 191 casos.
- Jornades de Bones Pràctiques: 25 participants
- Tallers: 72 participants
- Exploració de violència de parella en: 97% casos
- Prevalença de violència de parella a: 15,3% casos
- Beneficiaries/is d'informació per iniciativa pròpia: 3.396 persones
- Beneficiaries/is d'informació i difusió: 749.059 persones

ACTIVITAT TOTAL: 1.455 beneficiaries directes
752.455 beneficiaries/is indirectes

PERFIL DE LES BENEficiàRIES

ALS SERVEIS D'ORIENTACIÓ JURÍDICA

- ◆ 94,4% d'origen estranger.
- ◆ 65,5% arriben derivades d'associacions d'immigrants, ONG's socials i les seves comunitats.
- ◆ 37,4% tenen un treball assalariat.
- ◆ 56,6% tenen estudis secundaris.
- ◆ 61,6% tenen menys de 40 anys.

ALS SERVEIS DE SUPORT PSICOSOCIAL

- ◆ 73,4% d'origen estranger.
- ◆ 46,4% arriben derivades de serveis sanitaris i/o socials.
- ◆ 30,4% tenen un treball assalariat.
- ◆ 60,2% tenen estudis secundaris.
- ◆ 68,1% tenen menys de 40 anys.

MOSAIC DE SERVEIS COMPLEMENTARIS

- Atenció jurídica i psicològica immediata en situacions de **violència de parella**.
- Participació als grups de suport i orientació per a **mares adultes** i per a **mares joves i adolescents** de tots els orígens.
- Accés a mètodes contraceptius de llarga durada a càrrec del **Programa "Atenció a la Maternitat a Risc"**.
- Accés a informació sobre la interrupció voluntària de l'embaràs des d'una perspectiva pro-elecció a càrrec del **Programa "Atenció a la Maternitat a Risc"**.
- Orientació i derivació per a necessitats formatives i laborals a dones de tots els orígens a càrrec del Programa "**Impuls**".
- Orientació sobre consum familiar sostenible i prevenció de la pobresa energètica a càrrec del Programa "**Revalua**".
- Accés a la línia de prestacions **La infància és essencial** per a totes les mares que hi participen als grups de suport i orientació a la maternitat.

INFORME EL DERECHO DE LOS EXTRANJEROS A VIVIR EN FAMILIA

Elaborado por el equipo jurídico y psicosocial de SIF en el marco del Programa transnacional Leonardo JuSCA.

- **Desarrolla las bases del derecho de los extranjeros a vivir en familia en España, focalizándose en los extranjeros de origen extracomunitario.**
- El Informe analiza cual es la **situación actual del derecho** a la reagrupación familiar, al matrimonio, a la separación y el divorcio así como las obligaciones y derechos respecto a sus hijos menores de los extranjeros de origen extracomunitario residentes en España y se muestran las posibilidades de acceder a la nacionalidad española para los menores extranjeros.
- Asimismo **se revisa el impacto psicosocial** en la vida real de las familias a las que se aplica el ordenamiento jurídico español en esta materia.

PARTICIPACIÓ EN PROJECTES EUROPEUS

- Participació a la cimera SUMMIT FOR REFUGEES AND MIGRANTS organitzada per les Nacions Unides que va celebrar-se a New York els dies 18 al 20 de Setembre de 2016.
- XXVI Encuentro de la Abogacía de Extranjería y Asilo organizado por el Colegio de Abogados de Burgos i el Consejo General de la Abogacía Española que va celebrar-se a Burgos els dies 16-18 de Juny de 2016.
- Participació a les trobades del grup europeu de treball sobre “Acceso a la Salud de Inmigrantes Irregulares” de PICUM celebrades a Brussel·les (2014-2016).
- Participació a les trobades del grup europeu de treball sobre "Fronteras y Detención" de PICUM celebrades en Brussel·les (2017).

CONCLUSIONS

1. PERQUÈ BRÚIXOLA?

- Assessorament interdisciplinari.
- Orientació jurídica sobre interseccions problemàtiques.
- Suport psicosocial al “Espacio Escucha”.

2. VALOR AFEGIT?

- Atenció personalitzada amb perspectiva de gènere.
- Detecció de necessitats i atenció integral.
- Respecte intercultural.
- Apoderament i coproducció de les beneficiàries.

COFINANÇAMENT I SUPORT DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la
Generalitat de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

Diputació de Barcelona.

Diputació
Barcelona

GRÀCIES

www.saludyfamilia.es

E-mail: emendez@saludyfamilia.es

Associació Asociación
SALUD y FAMILIA